

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Заместник-министър на земеделието, храните и
горите

3.12.2020 г.

X 93-6350/ 03.12.2020

Signed by: Zoya Aleksandrova Urmanova

ДО
Г-ЖА ДЕСИСЛАВА ТАНЕВА
МИНИСТЪР
НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ

ОДОБРЯВАМ:

12/3/2020

ДЕСИСЛАВА ТАНЕВА

Министър

Signed by: Desislava Zhekova Taneva

Desislava Taneva

ДОКЛАД

от Атанас Добрев – заместник-министър на земеделието, храните и горите

„ВЯРНО С ЕЛЕКТРОН
ПОДПИСАНИЯ ОРИГИН

Относно: Окончателен доклад за оценка на резултатите от прилагането на Националната стратегия за развитие на горския сектор в Република България (НСРГСРБ) 2013–2020 г. за периода от 2016 до 2020 г. и за целия период

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МИНИСТЪР,

Настоящият доклад е изготвен в изпълнение на заповед №РД 09–460 от 15.06.2020 г. на министъра на земеделието, храните и горите, с която се определя състав на работна група и план-задание за извършването на оценка на резултатите от

прилагането на НСРГСРБ 2013–2020 г. за периода от 2016 до 2020 г. и за целия период.

Съставът на Работната група (РГ) включва представители на заинтересованите страни от сектора - участници в процеса на изпълнение на стратегията (НСРГСРБ 2013-2020, гл. 7, с. 66): Министерство на околната среда и водите (МОСВ), Министерство на вътрешните работи – Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ (МВР–ГД „ПБЗН“), Министерство на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ), Министерство на икономиката (МИ), Министерство на енергетиката (МЕ), Министерство на образованието и науката (МОН), Министерство на туризма (МТ), Министерство на земеделието, храните и горите (МЗХГ) - ДФ „Земеделие“ – Разплащателна агенция (ДФЗ - РА), дирекции „Развитие на селските райони“ (РСР) и „Търговски дружества и държавни предприятия“ (ТДДП), Изпълнителна агенция по горите (ИАГ), държавните предприятия по чл. 163 от Закона за горите (ДГП), общините - собственици на гори, собственици на частни горски територии, Федерация на синдикалните организации от горското стопанство и дървопреработваща промишленост към КНСБ и Национална федерация „Земеделие и горско стопанство“ към КТ „Подкрепа“, Лесотехнически университет, Институт за гората при БАН, браншови организации, регистрирани по чл. 224 от ЗГ, неправителствените природозащитни организации и юридически лица с нестопанска цел, свързани с устойчивото управление на горските територии. Ръководител на Работната група е заместник-министърът на земеделието, храните и горите с ресор „Горско стопанство“. Дирекция „Търговски дружества и държавни предприятия“ подпомага организирането и координирането на дейностите, свързани с оценката на резултатите от прилагането на НСРГСРБ 2013 - 2020 г. и въздействието им върху горския сектор.

Заседанията на РГ и консултациите по електронна поща между участниците в процеса на оценката протечекоха в съответствие с общите принципи за партньорство и участие, в атмосфера на диалогичност, откритост и доверие.

Съгласно план-графика са проведени чрез видеоконферентна връзка две заседания на РГ. В първото заседание на 2 юли 2020 г. бяха направени 21 коментари и предложения. Определени бяха целите, обхвата и начинът на работа, времевият график и очакваните резултати. По отношение на начина на работа се възприе оценката да се извършва по мерки и дейности, като по-късно да бъде обобщена по приоритети. Информацията за резултатите от изпълнение на НСРГСРБ 2013 – 2020 г. въз основа на паневропейските критерии и индикатори за устойчиво управление на горите се реши да бъде поискана от отговорните институции и заинтересованите страни, ангажирани в самия стратегически документ по мерки, като ръководителят на съответната институция, определя персоналната отговорност за предоставяне на съответната информация по приоритети, мерки и дейности. Секретариатът на РГ изготви и съгласува с членовете на РГ формата за представяне в табличен вид на

предоставената информация, която бе изпратена като приложение към писмата до институциите и другите заинтересовани страни.

В резултат на широк процес на обмен на мнения и оценки с всяка от заинтересованите страни по съответните приоритети и мерки е създаден проект на документ, съдържащ резултатите от мониторинга в табличен вид (Приложение 2): „Оценка на резултатите от изпълнението на НСРГСРБ 2013-2020 г. за периода от 2016 до 2020 г. и за целия период по цели, приоритети, мерки и дейности“. Изготвено е и резюме на оценката (Приложение 1). Документите бяха изпратени по електронна поща на участниците в работната група преди второто заседание, за да бъдат съгласувани и да послужат като основа за оценката на напредъка при изпълнението на горския стратегически документ и въздействието му върху състоянието и развитието на горския сектор в Република България. Становища по проекта са изразени от 18 участници от РГ, представляващи МРРБ, МЕ, МТ, ИАОС при МОСВ, ИАГ при МЗХГ, WWF – България, Свилоса АД, Булпрофор, НЛРС – СЛРБ, НССНГ „Горовладелец“ и от ЮЗДП ДП гр. Благоевград.

В резултат на отразяването на постъпилите становища и предложения проектите на Приложения 1 и 2 бяха актуализирани и предложени за обсъждане по време на второто заседание на РГ. Направени бяха следните констатации и оценки:

- В периода 2013-2020 г. горският сектор и политиките за неговото управление и развитие забележимо са се променили, като са се разгърнали видимостта и прозрачността на процесите в сектора, както и нормативната рамка за прилагането на по-засилен и ефективен контрол.

- Осъществен е значителен напредък по отношение на постигане на целите, както и в изпълнението на мерките и дейностите по четирите приоритетни обхвата.

- В НСРГСРБ 2013-2020 г. са дефинирани 3 цели, 4 приоритета, 20 мерки и 76 дейности, засягащи приоритетни области, които обхващат ключови политики и аспекти, свързани с управлението на горите и сектора на горското стопанство. Оценката на изпълнението показва, че от предвидените в НСРГСРБ 2013-2020 г. 20 мерки, изцяло изпълнени са петнадесет (75%), частично изпълнени са четири (20%) и една мярка (5%) не е изпълнена. Оценката за изпълнение показва, че от 76 предвидени 59 дейности (78 %) са изпълнени, 13 дейности (17%) са изпълнени частично и 4 дейности (5%) не са изпълнени. Резултатите и направените оценки на изпълнението на набелязаните мерки и дейности, представени в Приложения 1 и 2, както и напредъкът в постигането на целите и приоритетите на НСРГСРБ 2013-2020 г., могат да бъдат обобщени както следва:

1. С изпълнението на мерки 1.1, 1.2, 1.3, и 1.4 от приоритет 1 „Поддържане на жизнени, продуктивни и многофункционални горски екосистеми, способстващи за смекчаване на негативните последици от измененията на климата“ са създадени благоприятни условия за устойчивото стопанисване на горите. Нарастват общата площ на горските територии и запасът от дървесина и на въглерод в горските територии.

Подобрили са условията за стопанисване на горите чрез по-високи нива на ползване при провеждане на отгледните сечи и повишаване на дела на възобновителните сечи с естествено възобновяване, както и чрез и поддържане на смесен и разновъзрастен характер на насажденията. Оказаната финансова и институционална подкрепа и подобреното взаимодействие между държавните институции, собствениците на горски територии и гражданските организации са подпомогнали предотвратяването на горски пожари и повишената ефективност при борбата с незаконните дейности в горите. Въпреки предприетите действия и създадените условия за опазване на генетичното разнообразие на горските екосистеми са необходими допълнително усилия и инвестиции за последователното прилагане на подходящи системи за стопанисване на горите в аспекта на променящите се климатични условия и подобряване на устойчивостта и жизнеността на горите, както и качеството на жизнената среда. Осезаем напредък бележи процеса на сертификация на горските територии – почти 50% от горските територии, предоставени за управление на държавните горски предприятия, са сертифицирани. В резултат на изпълнението на предвидените конкретни дейности е постигнато увеличаване на горските ресурси, подобряване на тяхното състояние и нарастване на техния потенциал като основен погълтител на въглерод.

2. Резултатите от реализирането на предвидените мерки и дейности по приоритет 2 „Опазване, възстановяване и поддържане на биологичното и ландшафтното разнообразие в горските територии“ позволяват да се отбележи, че за разглеждания период значителен напредък е констатиран по отношение разработването на горски стратегически документи за регионално и местно развитие. В практическото ръководство „Определяне, стопанисване и мониторинг на гори с висока консервационна стойност в България“ има предвидени мерки и изисквания за опазване на горите на ниво ландшафт. Конкретни изисквания са залегнали и в Националния FSC стандарт на България, 2017 г. Усъвършенствана е системата за планиране и осъществяване на дейностите, свързани с опазването, възстановяването и поддържането на биологичното и ландшафтното разнообразие в горските територии. По проект с основен бенефициент дирекция „Национална служба за защита на природата“, МОСВ, е разработен подход за управление на мрежата НАТУРА 2000, включително и подход за разработване на планове за управление на защитените зони, съобразени с последните тенденции на ниво ЕС. Оптимизирана е мрежата от националните защитени територии и повишен административния капацитет за тяхното управление. Чрез изпълнението на редица проекти са възстановени, поддържани и подобрени приоритетни природни местообитания в защитените горски територии. Инициативата за картографиране, оценка и остойностяване на екосистемните услуги (MAES) постигна напредък, включително чрез реализиране на пилотен проект в областта на горите и работа по изграждане на система за отчетност за природния капитал. Продължаването на посочените изследвания би внесло повече яснота за начина, по който устойчивото

управление на горите подпомага политиките, свързани с предоставянето на екосистемни услуги и с други сектори – води, туризъм, здраве. В тази връзка е необходимо да отбележим, че въпреки извършената работа, не е приета Наредба за условията и реда за възмездно ползване на горски екосистемни услуги, по реда на чл. 249, ал. 8 от Закона за горите и не е въведена концепция за плащане на екосистемните услуги от горите. Необходими са още усилия, за да се подкрепи предоставянето на екосистемни услуги от горите. Подобрена е селекционната структура и качеството на горските репродуктивни материал, както и системата за запазване на горските генетични ресурси.

Значително нараства площта на горите с висока консервационна стойност, в т.ч. и на горите във фаза на старост. Със заповед №РД42-421/02.11.2016 г. на министъра на земеделието и храните са определени гори във фаза на старост в държавни горски територии, управлявани от Министерство на земеделието и храните и попадащи в защитени зони от Натура 2000, с обща площ 109 145,6 ха. Успешно се провеждат мерките за борба с инвазивните видове в горските територии. Увеличен е капацитетът и е подобрена координацията на заинтересованите страни в областта на ловното стопанство. Положителни са резултатите от проведените дейности, допринесли за подобряване и увеличаване на популациите на дивеча и рибата, за опазване на биологичното разнообразие в аспекта на устойчиво развитие на горските екосистеми.

3. Прегледът и оценката на резултатите от изпълнението на дейностите и мерките по приоритет 3 „Повишаване на жизнеността и конкурентоспособността на горския сектор“ показва частично им изпълнение. От една страна е налице принос към осигуряване на устойчиво планиране на дейностите в горските територии– приемане на Наредба № 18 за инвентаризация и планиране в горските територии, 2015 г., на НСРГСРБ 2013-2020 г. и на СПРГС 2014-2023 г., Наредба № 20 от 18 ноември 2016 г. за съдържанието, условията и реда за създаването и поддържането на горскостопанските карти. Одобрена е методика за осъществяване на текущ контрол по изпълнението на инвентаризацията и планирането в горските територии, съгласно чл. 36, ал. 1 от Наредба №18. Създадени са условия за ефективно планиране на горските дейности на трите нива на управление – национално, регионално и местно. От друга страна, резултатите от оценката сочат, че липсва много съществен напредък по отношение изготвяне и въвеждане в изпълнение на областните планове за развитие на горските територии. Не е създадена предвижданата единна интегрирана, национална, обществено достъпна електронна, информационна система за горите и горския сектор. Не успяхме да стартираме и да проведем националната инвентаризация на горските територии. Не е изпълнена и мярката за насърчаване на собствениците на гори и оптимизиране на публично-частното партньорство в горския сектор поради липса на съответните законови разпоредби през оценявания период. Към момента на оценяване не е разработен и предвидения Национален план за развитие на недържавното горско стопанство. Тези неизпълнени или частично изпълнени мерки и дейности изискват да

им бъде отдадено нужното внимание за преосмисляне и актуализиране, с оглед изпълнение, което ще е от ключово значение през следващия стратегически период. Съществен проблем е нереализирането в предвидената степен на горските мерки от ПРСР 2014-2020 г., което не позволи на собствениците на гори и на заинтересованите страни от горския бизнес да ползват този ценен ресурс за подкрепа на опазването на горското богатство и за подпомагане устойчивото управление на националните горски ресурси на нивото, разписано в документите на Европейския съюз. Необходимо ще бъде в следващия период да бъдат преосмислени възможностите и повишена ефективността от използването на наличните финансови инструменти за подпомагане на горскостопанските дейности.

Оценката на резултатите показва, че възприетият модел на управление на държавните предприятия по чл. 163 от Закона за горите е работещ и ефективен. Отчетените годишни финансови резултати от дейността на държавните предприятия за периода 2013-2020 година са положителни. Наблюдава се устойчива тенденция на увеличаване на инвестираните средства за горскостопански дейности в горските територии – държавна собственост. Разширено е взаимодействието между държавната горска администрация, предприятията в горския сектор и научно-образователните институции с цел постигане на по-високи икономически резултати чрез подобряване на трансфера на знания и иновации, насочен към постигане на по-високи икономически резултати в сектора. В следващия стратегически период ще бъде необходимо да се отдели подобаващо внимание и осигури съответния финансов ресурс за още по-тясно взаимодействие с образователните институции и повишаване на подготовката, компетентността и ефективността на кадрите при участие в работния процес в горското стопанство.

Прегледът потвърди, че през оценявания период МЗХГ, ИАГ и нейните структури, както и държавните горски предприятия са работили резултатно и ефективно за подобряване на координацията и взаимодействието със сродни институции и организации в другите държави-членки на ЕС и със съответните органи на ЕС за постигане целите на Стратегията на ЕС за горите 2014 – 2020 г. Постигнати са и националните стратегически приоритети и мерки в областта на горските научни изследвания, иновациите, смекчаване влиянието на промените на климата, опазването на биологичното разнообразие в горските територии, обмяната на опит и най-добри европейски практики чрез съвместна работа при изпълнение на трансгранични проекти по програмите със съседни на България държави, по програми INTERREG Europe, Балкани-Средиземноморие, Дунав, LIFE+, LIFE.

Прегледът констатира подобряване и развитие на механизмите за обществени консултации, в т.ч. създаване нови форми за ефективно участие на неправителствените организации в процеса на планирането и прилагането на документите за национално, регионално и местно устойчиво управление на горските територии.

4. В резултат на изпълнението на предвидените мерки и дейности по приоритет 4 "Използване на потенциала на горския сектор за развитие на зелената икономика" успешно е проучен потенциалът за устойчиво производство и потребление на биомасата от дървесина като възобновяем енергиен източник и е приет Национален план за действие за енергия от дървесна биомаса 2018-2027 г. Изпълнението на този план ще допринесе за намаляването на съдържанието на парникови газове в атмосферата. Успешно продължава развитието на процеса на сертифициране на горските територии по стандарта FSC, като стартира и горската сертификация по стандарта PEFC. Разработени и внедрени са методики за сертифициране на горите с висока консервационна стойност (ГВКС). Напредък е отбелязан и по отношение на създаването на интернет базирани географски и информационни системи в природните паркове като създаването на единна географска информационна система остава за следващия период. Постигнати са положителни резултати – картиране на девет горски екосистеми и на предоставяните от тях екосистемни услуги, както и тяхното изучаване в Лесотехническия университет. Изготвяне на Наредбата за определяне на обезщетенията за екосистемните услуги предстои.

Разработването и прилагането на Практическото ръководство "Определяне, управление и мониторинг на ГВКС в България" (юни 2016 г.), изготвено от WWF Дунавско-Карпатска програма България, е съществен напредък в посока на създаване добри практики за отговорно стопанисване и устойчиво управление на горите с висока консервационна стойност. Въведената в действие система за сертифициране по проследяване на дървесината спомага за повишаване отговорността на контракторите за предоставяните от тях услуги и подобрява контрола върху произхода на дървесината и произвежданите продукти, както и на качество на производствения процес и предлаганите продукти и услуги. Необходимо е да бъдат положени допълнителни усилия и финансова подкрепа за разработване система за сертификация за горски контрактори в рамките на пилотен проект за сертифициране на горските предприемачи като се има предвид международният опит.

Прегледът на изпълнение дейностите по мярка 4.3. „Ефективно и устойчиво използване на туристическия потенциал на горите и развитие на рекреационните дейности в тях“ показва, че очакваните резултати като цяло са постигнати със съществения принос на Министерство на туризма, Министерство на околната среда и водите и дирекциите на Природните паркове. Създаването на единна интернет базирана ГИС за туристическия потенциал на горските територии и интегрирането ѝ в Единната система за туристическа информация следва да бъде приоритетна задача през следващия период. Необходимо е да бъдат подпомогнати дейностите, насочени към създаване на условия за устойчиво и възмездно ползване на екосистемни услуги, предоставяни от горските територии.

Прегледът по цели, приоритети, мерки и дейности показва, че оценката на резултатите от изпълнението на НСРГСРБ 2013-2020 г. е положителна и това става ясно

и от обобщените от членовете на работната група и подгрупите данни по прилагането на стратегията. Тя е признание за общите усилия и труд на всички заинтересовани страни, участвали в процеса.

Извършеният преглед и оценка констатира, че е създадена система на горскостопанско управление, планиране и взаимодействие на национално, регионално и местно ниво, която позволява динамично и устойчиво развитие на горския сектор, основано на изпълнение на определените в горските стратегически документи цели, приоритети, мерки и дейности. Изпълнението на НСРГСРБ 2013-2020 г. представлява националния принос в съответстваща степен за постигане на целите на Стратегията на Европейския съюз за горите, 2013 г. -2020 г. за устойчивото управление на горите и ефективното развитие на горския сектор в Европейския съюз.

През оценявания период НСРГСРБ 2013-2020 г. изигра своята положителна роля по отношение на горския сектор като основен действащ общовалиден горскополитически документ, който задаваше рамката на това развитие и позволи на национално ниво да бъдат взети под внимание многото предизвикателства и роли на горите, в контекста на всички нови политически цели, обществени приоритети и провеждани политики. В този план в периода след 2020 г. следва да бъде предложено изготвянето на нов национален стратегически документ за развитието на горското стопанство, който да гарантира затвърждаването на положителния принос на горите в областта на климата и зелената енергия, с цел изпълнението на ангажиментите по линия на Парижкото споразумение, 2015, „Програмата за устойчиво развитие до 2030 г.“ на ООН от 2015 г., Стратегическия план на ООН за горите през периода 2017 – 2030 г. и в контекста на подготвяните нови документи за Зелената сделка на ЕС в следващия програмен период. В този план изпълнението на НСРГСРБ 2013-2020 г. в съответстваща висока степен дава своя принос и за постигане на целите на Стратегията на Европейския съюз за горите, както и дава надеждна основа, която да послужи при преговорите за изготвяне на следващия стратегически документ за горите в Европа/ЕС.

В резултат от направения анализ и проведените дискусии, Работната група взе следните решения: 1) да приеме оценката на резултатите от прилагането на Националната стратегия за развитие на горския сектор в Република България (НСРГСРБ) 2013–2020 г. за периода от 2016 до 2020 г. и за целия период, съгласно Приложение 1 и Приложение 2;

2) Секретариатът на работната група да съгласува проекта с участниците в групата, след което председателят на работната група да внесе окончателния доклад за оценка на резултатите от прилагането на НСРГСРБ 2013-2020 г. за периода от 2016 до 2020 г. и за целия период, съгласно Приложение 1 и Приложение 2, за одобряване от министъра на земеделието, храните и горите в съответствие със заповед №РД 09–460 от 15.06.2020 г. на министъра на земеделието, храните и горите.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МИНИСТЪР,

Във връзка с гореизложеното, приложено Ви представям за одобрение окончателен доклад и Приложения 1 и 2.

Приложения: Приложение 1 „Оценка на резултатите от изпълнението на НСРГСРБ 2013-2020 г. за периода от 2016 до 2020 г. и за целия период по цели, приоритети, мерки и дейности“ (резюме);

Приложение 2 „Оценка на резултатите от изпълнението на НСРГСРБ 2013-2020 г. за периода от 2016 до 2020 г. и за целия период по цели, приоритети, мерки и дейности“.

С уважение,

1.12.2020 г.

АТАНАС ДОБРЕВ

Заместник-министър

Signed by: Atanas Tchavdarov Dobrev

„ВЯРНО С ЕЛЕКТРОННО
ПОДПИСАНИЯ ОРИГИНАЛ“

④

